

Міністерство освіти і науки України
Інститут вищої освіти АПН України
Українська Асоціація якості
Українська технологічна академія
Українська інженерна академія
Факультет механіки і техніки Університету Чорногорії
DAAAM International Vienna
Вища технічна школа Трстенік (Сербія)
Факультет інженерної механіки університету Штроссмайера (Хорватія)
Університет Апейрона (Боснія і Герцеговина)
Зеленогурський університет (Польща)
Міжнародний університет безперервної інноваційної освіти (Україна)
ГО «Юнацький технопарк»
Навчально-науково-виробничий комплекс «Спеціаліст» (Україна)
Донбаська державна машинобудівна академія (Україна)

СУЧАСНА ОСВІТА – ДОСТУПНІСТЬ, ЯКІСТЬ, ВИЗНАННЯ

Збірник наукових праць

Десятої міжнародної науково-методичної конференції

14–15 листопада 2018 року

м. Краматорськ, Україна

Під загальною редакцією
д-ра техн. наук, проф. С. В. Ковалевського

Краматорськ
ДДМА
2018

УДК 378.1
С 56

Рецензенти:

Стешенко В. В., д-р пед. наук, проф., зав. каф. педагогіки і методики технологічної та професійної освіти Донбаського державного педагогічного університету;

Самотугін С. С., д-р техн. наук, проф., зав. каф. металорізальних верстатів Приазовського державного технічного університету.

Затверджено
на засіданні вченої ради ДДМА
(протокол № 5 від 25.10.2018)

С 56 Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць міжнародної науково-методичної конференції, 14–15 листопада 2018 року, м. Краматорськ / під заг. ред. д-ра техн. наук., проф. С. В. Ковалевського. – Краматорськ : ДДМА, 2018. – 281 с.
ISBN 978-966-379-861-5.

У збірнику опубліковано матеріали щодо вирішення актуальних проблем сучасної освіти України та європейських країн: підготовка фахівців для конкурентоспроможних підприємств, перспективні технології сучасної освіти, проблеми виховання у ВНЗ.

Призначений для використання в практичній діяльності магістрів, фахівців і студентів ВНЗ.

ISBN 978-966-379-861-5
2018

УДК 378.1
© ДДМА,

Мороз С.А. ОБҐРУНТУВАННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ЛАТВІЇ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	173
Neroda T. DEVELOPMENT OF DESIGNING CONCEPT THE ACADEMIC INFORMATION SPACE	177
Олійник С. Ю., Гуцин О. В. ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ В МАГІСТРАТУРІ СТУДЕНТІВ БАКАЛАВРІАТУ	180
Онищук С.Г., Тулупов В.І. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	184
Ордіна Л.Л. ТВОРЧО-ОРІЄНТАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	186
Орду К.С. ІННОВАЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ	188
Орехова В. В. ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ОСВІТЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ	191
Паламарчук В.О. ПЕРШИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ З МАТЕМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	194
Petrova O.V. PROMOTION OF CREATIVE THINKING OF PHD MEDICAL POSTGRADUATES IN THE ESP COURSE	195
Подлесний С.В., Жук Я.А., Криворучек В.В. ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ В ЗВО	199
Подлесний С.В., Єрфорт Ю.О., Криворучек В.В. ІННОВАЦІЙНА STEM-ОСВІТА В ІНЖЕНЕРНІЙ ПІДГОТОВЦІ	202
Попов П.А., Терещенко Л.А. ВИКЛАДАННЯ ТЕОРІЇ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНИХ РІВНЯНЬ У КОЛЕДЖАХ	205
Попов П.А., Терещенко Л.А. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕОРІЇ ЙМОВІРНОСТЕЙ ТА МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ	208
Почапська І.Я. ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ	212
Почуєва О.О., Волкова І.В. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	214

ВИСНОВКИ

Загалом, за даним дослідженням, засобами підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу, а, отже, підвищенням якості набутих знань є цікавість занять, безпосередній контакт з викладачем, наглядність інформації, практичне значення, застосування інформаційно-комп'ютерних технологій. Стимулюючим фактором виступає сама особа викладача (його вимогливість, доброзичливість, глибокі знання та вміння їх віддавати).

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Cornali F. *Effectiveness and Efficiency of Educational Measures: Evaluation Practices, Indicators and Rhetoric* / Federica Cornali. // *Sociology Mind*. – 2012. – С. 255–260.
3. *Efficiency and Equity in European Education and Training Systems* [Електронний ресурс] // *Analytical Report for the European Commission prepared by the European Expert Network on Economics of Education (EENEE)*. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nefmi.gov.hu/europai-unio-oktatasi/tanulmanyok/efficiency-and-equity>.

УДК 37.005.6

Почуєва О.О., Волкова І.В.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Анотація: У статті представлені узагальнення теоретичних аспектів управління якістю освітнього процесу в закладах освіти та визначення ключових критеріїв системи оцінки якості освітнього процесу.

Abstract: The article presents a synthesis of the theoretical aspects of the quality management of the educational process in educational institutions and the definition of key criteria for the system of assessing the quality of the educational process.

Постановка проблеми. Процеси глобальних змін, що відбуваються на сучасному етапі розвитку всього українського суспільства і освіти зокрема, вимагають пошуку нових підходів до управління якістю освітнього процесу в закладах освіти. Пріоритетними серед них є впровадження моніторингових, інформаційно-комунікаційних технологій, що мають забезпечити доступність та ефективність освіти, удосконалення освітнього процесу. Гострота проблеми управління якістю освітнього процесу в закладах освіти пояснюється розгалуженістю системи освіти в Україні, відсутністю стандартизованих параметрів організації освітнього процесу в різних типах закладів освіти, єдиного підходу до визначення узагальнених критеріїв та механізмів оцінки якості освітнього процесу закладів, орієнтацією на застарілі принципи управління педагогічним колективом, освітнім процесом та іншими аспектами діяльності закладів освіти.

Аналіз наукових досліджень. Питання управління якістю освітнього процесу в закладах освіти у нових економічних умовах активно вивчаються вітчизняними та зарубіжними науковцями. Зокрема, детально визначені та розкриті питання принципів управління у робота А. Кузітецький, О. Кузьмін, С. Кульневич, М. Мартиненко, О. Мельник; управлінські функції та систему методів управління присвячені дослідження Г. Єльнікової, В. Пекельної, Т. Пономаренко, Т. Сорочан, Є. Хриков; механізм

управління якістю освітнього процесу в закладах освіти на основі діяльності педагогічного колективу як єдиної команди присвячено праці О. Александрової, Н. Костроміної, Дж. Максвелла, Е. Мейо, С. Резник, Н. Романової, Н. Солової, Дж. Трейсона, Д. Шматко та ін. Аналіз філософської, економічної, психолого-педагогічної літератури та практики управління закладами освіти дав змогу виявити низку протиріч між: потребами суспільства й особистості в отриманні якісної освіти та фактичним станом практики управління якістю освітнього процесу закладах освіти, що обмежує можливості забезпечення необхідних умов для набуття якісної освіти; суспільно-економічними потребами в забезпеченні конкурентоспроможності закладів освіти та застарілими принципами й способами його управління; задекларованою в державних нормативних документах націленістю освіти на реалізацію особистісно орієнтованої парадигми та не сформованістю в більшості педагогічних працівників готовності до її практичної реалізації; усталеним у практиці авторитарним стилем управління, що мінімізує особисту відповідальність кожного члена педагогічного колективу, що в свою чергу впливає на якість освітнього процесу в закладах.

Метою статті є узагальнення теоретичних аспектів управління якістю освітнього процесу в закладах освіти та визначення ключових критеріїв системи оцінки якості освітнього процесу.

Викладення основного матеріалу. В енциклопедії з соціології управління тлумачиться як процес систематичного, свідомого, цілеспрямованого впливу людей на суспільну систему в цілому або на її окремі ланки (виробництво, соціальне та духовне життя, галузь економіки тощо) на основі пізнання й використання властивих суспільству об'єктивних закономірностей і прогресивних тенденцій в інтересах забезпечення її ефективного функціонування та розвитку. У змістовному плані управління розглядається як вид інтелектуальної праці, що представляє собою систему послідовних управлінських функцій, циклів, процесів, які забезпечують координацію й регулювання інших видів людської праці [9].

Б. Андрушків, О. Кузьмін стверджують, що управління – це цілеспрямована дія на об'єкт з метою зміни його стану або поведінки у зв'язку зі зміною обставин [1].

В. Лазарев констатує, що управління – це безперервна послідовність дій, що здійснюється суб'єктом управління, у результаті яких формується й змінюється образ керованого об'єкта, встановлюються цілі спільної діяльності, визначаються способи їхнього досягнення, розподіляється робота між її учасниками та інтегруються їх зусилля [4].

За В. Жигаловим, Л. Шимановською: управління – це складний соціально-економічний процес. Автори підкреслюють, що в широкому розумінні слова він означає вплив на процеси, об'єкти, системи з метою збереження їхньої сталості або переводу з одного стану в інший згідно з поставленими цілями [3].

Управління як цілеспрямовану систему забезпечення стабільності життєдіяльності та розвитку більш загальної головної системи на основі мети, завдань, закономірностей, принципів, змісту, форм та методів функціонування, притаманних основним структурним складовим загальної системи характеризує В. Маслов [6].

На наш погляд, у цьому визначенні позитивним є те, що науковець розглядає управління як організаційний і соціально-психологічний вплив на індивіди й соціум з метою ефективного функціонування та розвитку керованих систем відповідно до поставленої мети.

Отже, у трактування поняття «управління» збережено класичний філософський аспект: цілеспрямований вплив на об'єкт з метою його зміни і розвитку. Разом з тим,

сучасні представники освітнього менеджменту вкладають у нього нові концепти: процес планування, організації, мотивації й контролю (М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі); безперервна послідовність дій (В. Лазарев); соціально-економічний процес (В. Жигалов, Л. Шимановська); система забезпечення стабільності життєдіяльності та розвитку (В. Маслов); цілеспрямований вплив керуючої системи на керовану (З. Рябова); особливий вид людської діяльності в умовах постійних змін внутрішнього та зовнішнього середовища (Г. Єльнікова).

Узагальнюючи наукові дослідження В. Маслова, можна визначити такі компоненти управління:

мету – забезпечення злагодженої роботи ланок системи управління для виконання договірних обов'язків при економічно доцільному використанні всіх видів ресурсів;

об'єкт – люди та їх спільна діяльність, яку необхідно узгоджувати за допомогою особливих механізмів;

предмет – інформація про ситуації чи проблеми;

продукт – управлінське рішення; управлінська діяльність зводиться до прийняття рішення, його реалізації та контролю над ним;

етапи управлінської діяльності: отримання та сприйняття необхідної інформації; аналіз інформації, розробка та прийняття рішення; організація та регулювання виконання рішення; оцінка одержаних результатів, коригування [8].

Якість освіти вивчається як комплексне поняття в межах квалітології – триєдиної науки, що охоплює теорію якості (Quality System), теорію оцінки якості (кваліметрію – Assessment, Evaluation) і теорію управління якістю (Management and Monitoring of Quality) [3]. Кожна із цих трьох складових має певний набір критеріїв і показників якості освіти, які дають змогу різнобічно оцінити будь-яку систему освіти за зовнішніми та внутрішніми її параметрами. Якість освіти характеризується багатомірністю, багатоаспектністю та багатопараметричністю.

На думку Б. Дьяченка, поняття якість освіти містить, по-перше, якість результатів освітнього процесу, рівень навчальних досягнень учнів; по-друге, рівень підготовки та компетентності педагогічних працівників, рівень освітнього середовища та освітніх, фінансових і матеріальних умов навчання, рівень організації методичної служби, рівень компетентності управління тощо.

Як зазначає О. Ляшенко, якість освіти – це багатовимірне методологічне поняття, яке рівнобічно віддзеркалює суспільне життя – соціальні, економічні, політичні, педагогічні, демографічні та інші життєво значущі для розвитку людини сторони життя. Як системний об'єкт її характеризують якість мети, якість педагогічного процесу і якість результату [5].

У Національній доктрині розвитку освіти й чинною законодавчою базою визначено якість мети освіти, а державними стандартами освіти – якість навчальних результатів. Якість педагогічного процесу ще залишається предметом обговорення і дискусій, полем для наукових досліджень і практичної апробації.

На основі теоретичних досліджень та з урахуванням нормативно-правових актів нами було виокремлені три блоки критеріїв оцінки якості управління освітнім процесом (таблиця 1). Кожен з цих блоків ми співвідносимо з рівнями управління: стратегічний рівень стосується якості умов (ми розглядаємо їх як якість цілепокладання), структурно-змістовному рівню відповідає оцінка якості організації освітнього процесу, а на оперативному рівні розглядається оцінка якості результату освітнього процесу.

Таблиця 1

Система критеріїв оцінки якості освітнього процесу

Рівні управління	Блок оцінки	Критерії якості
Стратегічний	Якість цілепокладання	✓ Інноваційний потенціал педколективу ✓ Інтегративність освітнього процесу ✓ Ціннісні орієнтири та психологічний клімат в колективі
Структурно-змістовний	Якість організації освітнього процесу	✓ Адекватність педагогічних зусиль ✓ Технологічність ✓ Характер взаємодії дорослих та дітей
Оперативний	Якість результату освітнього процесу	✓ Якість розвиненості дитини ✓ Самостійність та відповідальність ✓ Сформованість основ світогляду ✓ Комунікативна компетентність

Розкриємо визначені критерії через систему показників якості. Основу якості управління освітнім процесом ми вбачаємо в якості цілепокладання, розглядаючи останнє в контексті формування цілісного освітнього середовища як соціокультурного оточення дитини, що охоплює різні види засобів і змісту дошкільної освіти, здатних забезпечити продуктивну діяльність дошкільника [7].

Критеріями ефективного цілепокладання було визначено:

- інноваційний потенціал педколективу (створення умов для залучення педагогів до інноваційної діяльності, здатність педагогів до самоосвіти та саморозвитку, використання інновацій в освітньому процесі);
- інтегративність освітнього процесу (готовність педагогів до реалізації засад інтегрованої освіти; інтеграційні аспекти планування та побудови освітнього процесу);
- єдність ціннісних орієнтирів та психологічний клімат в колективі.

Таким чином можна зробити висновки, що визначена нами система критеріїв дозволити оцінити якість освітнього процесу в аспекті управлінської, процесуальної та результативної складових. Перспективою подальших досліджень є розгляд питань побудови моделі управління якістю освітнього процесу у закладах. Обґрунтування місця та сутності моніторингових досліджень в управлінні якістю освітнього процесу в закладах освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушків Б. М. *Основи менеджменту* / Б. М. Андрушків, О. Є. Кузьмін. – Львів : Вид-во «Світ», 1995. – 294 с.
2. Єльнікова Г.В. *Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : моногр.* / Г.В. Єльнікова. – Київ : ДАККО, 1999. – 80-93 с.
3. Жигалов В. Т. *Основи менеджменту і управлінської діяльності* / В. Т. Жигалов, Л. М. Шиманська. – Київ : Вища школа, 1994. – 224 с.
4. Лазарев В. Н. *Управленческие решения* / В. Н. Лазарев. – Ульяновск : УлГТУ, 2011. – 56 с.
5. Ляшенко О. *Стратегія якості як основа освітньої політики країн світу/ Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи/ За заг. ред. О.І.Локиної.* – Київ : “К.І.С”. – 2004. – С.9 – 14
6. Маслов В. І. *Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами : [навч. посіб.]* / В. І. Маслов. – Тернопіль : Астон, 2007. – С. 7–8.
7. Пикельная В. С. *Теоретические основы управления (школовед-ческий аспект) : метод. пособие* / В. С. Пикальная – Москва : Высш. шк., 1990. – С. 54.
8. Почуєва О. О. *Моделювання в теорії управління освітніми процесами [Електронний ресурс]* / О. О. Почуєва. – Режим доступу : <http://virtkafedra.ucoz.ua/ik4/Pochueva.pdf>.

9. Социологический энциклопедический словарь. На русском, английском, немецком, французском и чешских языках / редактор-координатор академик РАН Г. В. Осипов. – Москва : Издательская группа ИНФРА М – НОРМА, 1998. – 488 с.

УДК 330.341

Руденко Н. О.

СТАРТАПИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Аномація: У роботі розглянуто поняття «стартап». Описані основні кроки для його запуску. Описано бізнес-модель для стартапу та її основні блоки. Обґрунтовано, чому стартапи можна запускати у вищих навчальних закладах. Приведені приклади співпраці для розвитку та інвестування стартап-проектів.

Abstract: The concept of «startup» is considered in the article. The basic steps of its launch are described. Basic blocks of business model canvas for startup are described. It is grounded why startups can be launched at higher education institutions. The examples of cooperation for the development and investment of startup projects are given.

Слово «стартап» походить від англійського поняття start up – «запускати» і означає тільки що створену або компанію, що ще перебуває в процесі створення.

Мається на увазі, що в цієї компанії є якась бізнес-ідея, яка потребує розвитку та просування, але її творці поки зайняті дослідженнями ринку та пошуком засобів для її реалізації. Іноді стартапами називають компанії, які збираються запропонувати споживачам інноваційні товари та послуги, але в цей час перебувають у процесі пошуку підходящих бізнес-технологій і фінансової підтримки. Незатребуваний стартап не має шансів. Цільова аудиторія повинна бути зацікавлена в його розвитку, інакше жоден інвестор не зважиться вкласти гроші в розкручування проекту [1].

Проблематика стартапів знаходиться у фокусі уваги не лише вчених, а й інвесторів, підприємців та безпосередньо стартаперів. Окремі аспекти розвитку стартапів досліджують: Є. Бучацький, Ш. Веісер, Дж. Вонг, Б. Дорф, Г. Дрю, О. Кардаков, О. Мась, Д. Ставицький, П. Тіль та інші. У працях зазначених авторів увага акцентується переважно на: формуванні стартапів та чинниках, що сприяють чи перешкоджають їх розвитку; характеристичні етапів розвитку стартапів та ін.

Метою роботи є дослідження поняття та практика запуску стартапу у вищій школі.

3. Будь-який стартап починається з ідеї. І саме у вищих навчальних закладах працюють викладачі та вчені, що мають багаторічний досвід та унікальні напрацювання. Також серед студентів досить багато талановитої молоді. І саме у вищих навчальних закладах є сприятливі умови для розвитку нових ідей. І саме ці ідеї можуть стати основою успішного бізнесу. Отже, все починається з ідеї. Потім починається збиратися коло однодумців, які і створюють команду, і врешті-решт прототип продукту. Але кожен стартап має вибрати або розробити власну бізнес-модель. Бізнес-модель описує процес заробляння грошей. І один стартап може мати кілька бізнес-моделей, із яких вибирається найліпша. Дуже поширеною і простою бізнес-моделлю є модель, розроблена А. Остервальдером. Вона складається з дев'яти основних блоків: сегменти споживачів (цільова аудиторія, для кого створюється